

СТЕФАН СЕМЧУК

ПОЕЗІЯ І ПРОЗА

Poetry and Prose

by

Stefan Semczuk

Winnipeg

ВІННІПЕГ 1969

СТЕФАН СЕМЧУК

ПОЕЗІЯ І ПРОЗА

Книжка девята

—O—

Poetry and Prose

The Ninth Book

by

Stefan Semczuk

Winnipeg

—O—

Вінніпег 1969

Copyright 1969

I.

Поезія

POETRY

Мотто: "Не давайте святого псам, ні не кидайте
ваших перел перед безроги."

Мат. 7, 6

Odi profanum vulgus, et arceo — Horace

Щоб жить — я всі кайдани розірву.

Я стверджуюсь, я утверджуюсь, бо я живу.

П. Тичина

О д а

Поезіє моя сніжнобіла,
поезіє моя легкокрила!
В піску насиченім лоні
гори зросли на припоні,
скельних верблюдів горби
двигаять хмару журби.
Сонце підбігло і стало,
на скрипці вітру заграло —
срібним потоком із лез:
Solamente una vez.

Аляддин чару і чину
відкрив причин всіх причину
і скаменів на цій грані,
де вічність відбилась в екрані.
Прозолоть думки тече,
як дольфін плеч о плече,
і мед цілющих ідей
осів на мізгах як іней —
срібним потоком із лез:
Solamente una vez.

Кудлаті, жорстокі і хижі
станули люди на стежі.
Музика згаслих століть
паде на серце як сніть,
а біла вовна ягняти
тулиться ніжно до хати.
Тліє домашний вогень,
мов каганець від пісень —
срібним потоком із лез:
Solamente una vez.

Поезіє моя сніжнобіла,
душа моя оскорбіла....
Рахую пелюстки рож,
сам, із потомства вельмож.
Сонце заперло вже двері
і місяць скрився в печері,
вие на зорі, як пес,
з болю за щастям чудес —
срібним потоком із лез:
Solamente una vez.

Закину вудку шовкову
в глибинну серця розмову,
а чейже зловлю колись
сріблисту вічності вись.
Між очерет, поміж лози,
заставлю мрійні занози
і бранець долі човен
наповниться щастя зерен —
срібним потоком із лез:
Solamente una vez.

О д н і с ь

Я для тебе дію,
для тебе живу —
без тебе загину
і вмру.

Прегарна, прекрасна,
голубко моя —
у сяйві натхніння,
ти — я.

С л о в о

Для чистих чисте все.
Слово кришталь,

слово як сталь,
дзвінке,
рясне.

Слово із мрій самоцвіт
диких ягід
і громозвід
на кліть
століть.

І всім це дано єсть.
Бо всі співці,
бо всі борці
за честь
і месьть.

Вечір

Сонце голубці робить —
в неба бездонній тиші
пече книші
і пироги
жаги.

Зорі борщу зясніли.
В ситій грибів рідині
місяць на дні
і світла ніч
від свіч.

Ніч

Хмари завилися вітром,
впали на землю стару —
земля зчорніла від болю:
помру!

Темна гробателька днини,
ніч надмогильна в сльозах,
стала над соняшним гробом,
як жах.

Д о с в і т

Навину досвіт навколо пальця,
як з діамантом цвіт-перстенець —
надії зошит упав помнятий
як непотрібний вже папірець.
Із кузні сонця втікають хмари,
праник проміння асфальти бе —
така химерна людська мурашка,
проти надії,
проти стихії,
таки жиє.

Співак на радіо витає ранок,
що забарився десь в подушках.
Зіває північ снігом і льодом
на канадійських сонних степах,
і тільки сонце ще на колінах
перед престолом як серафим
горить відвічно і не згаряє;
понад туман
і гураган,
сонця килим.

П і с н я

Дала мені гнучку ручку,
пишну гордовину,
і уста такі солодкі,
як малину.

І дівочі, чисті очі,
брови до розмови,
і слова такі пророчі,
що з любови.

І співучі, і пахучі,
жалі неминучі,
щоб не впасти в темні снасти
у розлуці.

Поезія

Де є поезія? — Скрізь на дорозі,
в горі і в долі, в силі й в знеможі,
всюди ясніє
і променіє
стало, відвічно і невідклично,
в Бозі.

Лиш треба слуху, щоб її вчути, —
пам'яті треба, щоб не забути, —
бачити треба
очима неба
красу любови, щастя основи,
сути.

А сині, сірі, зелені й карі,
щирі й смілі, самотні й в парі,
будуть готові
служить любові, —
принести щиру життя офіру
в дарі.

Три царівни

Мотто: Не царівни то вродливі,
то прекрасні вічно живі,
дві душі, як долі дві,
лицар дивний в грудях мав.

Спир. Черкасенко

На містичнім оболоні
всі квітки червоні;
в храмі серця три царівни
в золотій короні.
Перша краля сяє здаля
самоцвітом щастя,
усміх ласки всім дарує

честь і самовластя.
Панувати над собою,
як доля змінлива —
мрія кметя, боярина,
як зоря вродлива.
Друга краля чічка, ляля,
голубить світ-очі;
пишна врода, сила мила,
сяють сні пророчі.
Третя краля дівча-доля:
коса-кіска, мишенята,
талан, здібність і посвята,
многоцінна, многократа.

Три царівни на ослоні,
в золотій короні, —
я в поклоні.
Котру ручку взяти,
щоб уцілувати?
Честь? — чи сила? — чи талан?
Цілий світ приман!

Горить корч і не згоряє,
терням заростає.
Три царівни?
Три корони золоті,
всі мої!

Я б л у к о

Лице як яблуко повне,
краска спливає до ніг,
під серцем спітніли жили —
на яблуці сніг.

Тих яблук повна комора
котиться в синю глибіню —
музика сонця сувора
шумить: жий ще, не гинь!

Місяць

Сонце обтрушує лапку,
зганяє сон із очий,
скачуть і тихо тріскають
іскри з промінних плечий.

І вилягається мляво
в орбіті місяця рух,
щоб полизати лукаво
соняшних свіжих окрух.

Пе молоко із криниці
планетна напущена даль
і вянуть безсмертні частини,
як в серці несплаканий жаль.

Стрітєння

Симеона руки
і дитя-хлопя,
для раю і муки
нестерте знамя.

Радість для блаженних,
в пеленках Ісус.
Для злих і нужденних
відгомін спокус.

І Анна вдовиця,
сивий в храмі гість,
нині як цариця
несе благовість.

Для ока і слуха
вічні зорі свіч,
з воску, крові й духа
триєдина річ.

К и в о т

Квітка підносить головку,
вкосичену перлами рос.
Вітер між листям на сповідь
сонцю дорогу готувить.
Ластівка сріблом окрилить
містичних чарів принос,
невидний сходить Христос.

Вибігло ясне проміння,
стрічає Бога з висот.
Сонце безмежно щасливе,
сплило дощем понад ниви.
Гомоном вічних пісень
родиться музики день, —
нерукотворний кивот.

П р е с т і л

Стаю до престола.
Суворя покора,
Плещи мої вдахъ на раны,
побої, догани.
Думка збентежена, хвора.
Над нею тирани
і дійсність, як змора.

Руки складаю на груди,
на жертву за люди.
Слава во вышнихъ Богу!
Дістану підмогу,
із чаші сонця споруди
блакитну райдугу,
без льсти і облуди.

На золотому дискосі
агнецъ невинний в приносі.
Я тайно як херувими,
устами святими

горю і не згоряю на стосі.
Разом серафими,
стокрилі і стоголосі.

Піст

Горбок, сніжок,
пливе струмок
за ріг-ріжок,
де щастя крок, —
й сонцелик-дітлах,
босоніж на шлях.
Куриться шум
і пісні струм,
веселий гість,
весільна вість,
цвіт дум, —
ген, гень,
вже приростень,
сія вогень —
В е л и к д е н ь.

Весна

Місяць орав-орав хмари,
рани в борозні,
сині і мохнаті шари,
ситі і грізні.

День збудився в видноколі,
викотив вино,
пють лани золотополі,
аж бездонне дно!

Линуть тони-електрони,
співає магнет,
витягаються загони
в міжпланетний лет.

Всі скрипки нараз заграли,
бубнить громозвій,
сонце й місяць приостали,
зоряний настрій.

Дикі гуси

Поглянув високо:
пливе срібний ключ.
Сірі, лебедині
гомони: не муч!

Сонце усміхнулось:
синий плач розмов
знов покропить землю
дощем молитов.

Осипле ласкаво
черешневий цвіт —
буде густо, рясно
солодких ягід.

Холмщина

Доля-воля, як тополя,
над потоком з чистим оком,
юносте моя!
Босоніж що дня,
де пісок, філля,
радісне хлопя,
я.....

Сосни кріслаті, мохнаті,
чатиння пахне янтар,
і на узліссю
мідною риссю
гречки і меду пожар,
аж ген — до хмар....

і соняшне горня
що дня...
і я —
о, Холмщино моя!

Проповідь

Скрипить пила від престола,
ріже душ квиління —
тихо кануть сірі й білі
воскові сумління.

Вдерся вихор співу,
термосить ікони —
груди збиті серцем,
і падають поклони.

Лине думка-нетля,
де світло лямпадки —
зчезають з кадилом
мрії і достатки.

Небо на колюмнах,
у золотій ткані —
молитви жевріють,
як вогонь на грані.

Воздвиження

Сухозілля. Пахне мятка,
шелестить чебрець.
Христос нагий і розпятий,
червак не мерлець:
не золочений,
а спосочений,
покровець.

Підступаєм у поклонах,
і падемо ниць.
Перед нами образ Бога

лежить горілиць.
Христе Боже!
Що pomoже
розпука зіниць?

Неділя

Від престола до престола
сповідальниця сувора,
впадьмо спільно на коліна:
челядь хвора.
Буде зміна,
переміна,
від притвора.

Саджа, порох на обрусі —
радість вбогих в смирнім дусі.
А безділля, і безсилля
у кожусі,
як похмілля
сухозілля,
в духа скрусі.

Спів покpив сумні ікони
у заслони, під поклони.
Капле золота живиця
в перегони.
Патериця —
де ріжниця
сміх чи стони?

Сині очі все природні,
закривають світ безодні —
хоч уста столи цілують,
боговгодні.
Бачуть, чують —
десь існують
світлі будні.

Я л и н к а

На смерть присуджена вчасно
ялинка уся мерехтить,
ангел засвічує свічку,
зірка про щастя снить.

Минула доба, як хвилина,
осипалась зелень рясна —
плаче нещасне чатиння
за вітром, де борозна.

С о н ц е

Поїхало сонце на буланім коні
і втопилось в моря філюючім лоні,
заплакав захід,
нехай буде світ!

Вибігало сонце як перепелиця,
попри сині хмарки золота пшениця,
молоко і мід,
царський родовід.

Р а н о к

Ранок стрінув вітер і усміхнувся луною,
заграв на сонці, затрубив до бою, —
машерують квіти, пчоли і отави,
по пресвітлі лаври, до побіди, слави.

Висипало сонце з пригорщі жемчуги,
понад сині гори, зелені яруги, —
перлами рокочуть жерела й потоки,
хрусталеві води, яснокосі стоки.

С у с л и к

З нори вилазить суслик,
шумить зелений світ,
комори повні зерна, —
ходіть, беріть!

Аж нагло тінь жорстока
і сонце — коровай.
Одна хвилина щастя
і — гинь, вмирай!

Черваки

Motto: *Semper mendaces, ventres pigri.*

Ми черваки, що вилізли з болота
на світле сонце життєдайних дій
і крутить нами внутрішня турбота,
дусить за горло зелений настрій.

І підтинати беремся коріння,
і піддати прозябці ростин, —
таке прокляте сіре покоління,
що сперлось п'яне на безвіря тин.

Плодимось скоро в болоті достатку
і умираємо від затухлих втіх,
хоч все нам сниться бездонність упадку
і несамовитий діявола сміх.

Зуби

Motto: Зуби твої, мов стриженіх овець отара, що з
купелі виходять. — Пісня Пісень 4, 2

Соломонові овечки
ходять кожда в парі,
шелестять слова-листочки
в любовній кошарі.

А за ними військо встало,
готове на труди
й сонце усмішки роздало
між голодні люди.

Громи крешуть слова-звуки,
лискавки скрегоцуть,
крячуть чорні брови-круки
і уста регоцуть.

Панорама повна руху
бідної голоти —
пісня щастя зору й слуху,
з купелі турботи.

Тонуть скарби і достатки,
греблі не заперті
й пчоли все летять до матки,
коби лиш не вмерти.

Соломона білі вівці
всі біжать до дому,
на заплату Сулямітці
за розкішну втому.

Ш а п о ч к а

Синя шапочка округла,
догори денце,
з боку біле пуховате
тривожне перце.

Лазурове личко-очі,
золоте плече.
Сніжнобіла та суконка
серце опече.

Д о ш к а

Вимокла і витерта дошка,
в білій білизні, без плями —
уста від сині поблідли,
жорстокі аж до нестями.

Стовпом стоїть під стіною,
блідійша від тинку на мурі —
стіна блискоче й мигоче,
хоч очі як хмара похмурі.

Вінда підскакує й скаче
у шараварах з заліза —
чейже та дошка заплаче
за пошумом вітру і збіжа.

Г і п о п о т а м

Гіпопотам зіває зрання,
срібні очиці на носі —
торба сховалась під шаву
зелену, як в просі.

Бочка вина біля мене,
п'яна від сонця і соків —
грознами звисають коліна
молодих потоків.

Ш а к а л ь

Уста брехливо солодкі,
очі гадючі, як сталь,
руки розпухли з похвали,
дрожить з пересердя шакаль.

Язик сичить за зубами,
випльовує горесть і злість;
гребти за чужими руками,
вдача собача: кість.

Х м а р и

На голім небі хмари як струпи,
сонце спливає вогнем,
вітер громадить будинки на купі,
ніч підбігає за днем.

Чогось на серці так тоскно й трівожно,
німо глядить самота —
треба збиратись в далеку дорогу,
самоту, без вороття.

О с і н ь

Січе, кропить дрібен дощик,
мочить нерви з кляча —
зашарілася дорога,
як коса дівоча.

Сніг дороги замітає,
пише присуд смерти,
хоче вітряній фльоарі
всі двері заперти.

Віє холод, меле жолудь
на золотім мості,
а калина румяніє,
запрашає в гості.

2

Вітер поправся з травною.
Чуприна старозавітна.
Кладемось спати в спокою,
охляла та нічка привітна.
Зелене листя в гірлянди
троянди.

Коби та осінь щербата,
булаб хоч менше завзята
і смарагдові килими
лишила довше рясними,
а то: в золоті паволоки,
потокі.

Легіть снує павутиння,
із мрій мерехтіння,
і срібна казка на прерії
чарує тіни химерії:
коби хоч раз ще зустріти
ті міти!

Н а с т р і й

Нитки шовкові,
філігранові,
в любові —
голубосині,
у переміні
чуття й вражіння,
в храмі натхніння.

Ткань невловима
і невмолима,
(нестрима)
із дум вітража
настроїв пряжа
невідлучима —
душевні муки,
барвисті луки.

Лине, злітає
чуття безкрає
і сяє
на крилах суму,
з леготом глуму
чайка кружляє —
самота виє
і серце ние.

Г а л ю ц и н а ц і я

Місто присіло і реве,
горня розбило і тече.

Трупи на купи, все в суміш
блязні змітають в газу кіш.
Ой, реве — ой, гуде!
Сліпі питають: де? де? де?

Я поцілую лихваря,
бо в нього постать лицаря —
хоч має душу камяну,
ставлю вітрину вітряну.
В місті купити можна все,
що тільки нічка принесе.

Лицем до сонця і пустель
в кітлі кипить новий готель —
вариться юшка, хто то зна,
яка пекольна рідина.
Жують дівичі солод гум
і чорт танцює всім на глум.

Літак

Літак — залізна комаха,
зузчить на хмар леваді.
(ясній свічаді)
Пливуть потоки
через лотоки,
дощем,
піснями,
русалці Ладі.

Сонце, соняшник неба,
цвиге магнетом світа —
трубить трембіта
і шелест чути
мятки і рути,
гілки
сопілки —
коби забути!

Море душі незглибиме —
стікає піснею рана.
Вічна замана:
здобути долю,
помимо болю.
Побіда
світа
не всім є дана.

Склад

Думав і задумав: вже скінчу роботу!
Але повинь думки світла розсіває день;
нічка щастя зза комори, виглядає зпоза плота:
почекай ще, попрацюєш, буде приростень.

Малі жучки, чорномази, гонять по асфальті,
глипнуть оком до крамниці: аж кишить життя!
І ніхто ще не побачив на всесвітній карті,
що нова явилась зірка, вродиться дитя.

А моя згасає зірка, залипають очі,
хоч у серці кров ще грає як вир-водопад,
ще уста мої звіщають таїни пророчі,
але кости тарахкочуть, вже ідуть на склад.

Проза останків буденна, як порожня миска,
де присохла товста страва колишніх ідей,
під окропом все розплилось, сучасности
кришка —
дуже гірко відлітати в холодний вірей.

Відлітати і не знати, кого зустрічати,
хто жнива буде збирати, що посіяв я —
перекине мої речі, як старі воскові свічі,
лише місяць моргне оком: тут була борня...

Клин

Буденна проза, витерта проза,
рінь надбережна, стряпи плаща —
збирай лахміття, сину Адама,
замовкли співи, кінчиться драма,
згорів і вигас вогонь куща.

Тебе зліпили в прісі недуги
і наповнили: з медом — полин.
Ніхто не хоче пити брамуги,
світ нині свище на ті заслуги,
ти лиш завялий, розбитий клин.

Страта

І враз заривсь увесь в порожнечу.
Дуднить оця бочка пуста, —
густа

мла
безпорадна і непривітна,
стареча безсильність
і зла.

Безвиглядність думки і чину.
Цей мур замикає мій шлях,
ніч

наче хмара чорна, кудлата,
катом виходить. Буде затрата,
дич.

Годинник

Годинник вибе дванайцять
й рука вогнем на стіні
стане писати для мече
останні слова на землі.

Я стану прямо душею —
без суму, тривоги і жалів,
я чисто боровся за щастя,
мечем двосічним цих слів.

Негнувся перед катами,
не плакав від болю ураз;
хоч часто терпів до нестями,
мій запал до правди не згас.

На вічності тихих терезах
положу любов до ідей,
най сяє на гостроті лева
девiза: гори і ясний!

II.

Проза

PROSE

Мотто: Не пушу тебе, доки мене не поблагословиш!
Бит. 32, 27

Усьому є час-пора і на все є слухна хвилинка під небом. Є час народитись і час померти... є час мовчати і час говорити. Еклез. 3, 1-7

Життя коротке та безмежна штука і незглибиме творче ремесло.

Ів. Франко

З а с п і в

Моя проза як мімоза
обвилась кругом,
де поезії пальма щастя
спить зеленим сном.

Моя проза залюбилась
у блакить небес
і від сонця збогатилась,
як мітичний Крез.

Як стану на стежку,
де горить від туч,
в мене музів зброя
і безсмертя луч.

В мене фенікс щастя
несмертельних слів,
музика простору
і містичний спів.

М і с т о

Місто впало на камінь
і лежить —
треба копати яму,
бо смердить.

Треба шукати світла
і тепла —
камінь став поростати
мохом зла.

Сонце глядить зпід ока:
диво див!
Буде борба жорстока,
аж до жнив.

Це наші сінокоси
поколінь —
лежать ідей покоси,
мрійна тінь.

Місто шукає Бога
і закон,
скиглить сумління тривога
від вікон.

Бегемоти

Бегемоти жеруть лід,
риються в снігу —
сталеварів наших плід,
пажерливих тих акрід,
втік і — заблудив в бігу.

Бегемотів пазурі
із дороги шкіру днуть.
Ці залізні упирі
в день ховаються в ярі,
а в ночі вилазять, жруть.

Котиться вантажний трок,
зіває сморід і газ.
В плахті лізе той клубок,
щоб не змерз і не замок,
й хрипко трубить свій наказ.

Бегемоти пють олій
і мостять до ранку шлях.
Ох, прекрасний то настрої
знати, що гряде останній бій —
тріумфальний духа змаг!

Пси

Морда мохната, дика, плеската,
зубата, вперта і язиката,

бреше на вітер, виє до зір —
звіра кусає звір,
зза людських шкір.

Хвостом виляє перед порогом,
тішиться кожним брудним барлогом,
йому смакує падло-охлап
від панських лап,
бо чим є раб?

Стає на задні за шматок хліба,
подла хитрунська вдача дуліба
пре скавуліти людське щеня —
життяж борня,
різня що дня.

Треба гарчати, скалити зуби,
одні для других вовки, нелюби,
видерти треба кожний шматок,
гризти вінок
чужих думок.

Смага із рота тече лукава,
пече у горлі несмак, неслава,
кортить конечно когось щувать,
дразнить, лякать
хоч рідну рать.

Собаچه племя склонне казирись.
Тоді загибіль — нікуди дітись,
свистить діялектичний канчук
і кряче крук
нестерпних мук.

Д и м

Мотто: Стовпи диму — Йо. 3, 3.

Диме мій, соняшний диме!
Клуби енергії машин,

запряжені у електрони
камінних струнких клітин,

бухають в купелі світла
і ранний прозорачний туман
розстелює мрію над містом,
електромагнетний талан.

Шибки румянцем заблисли.
Міліони усміхнених лиць.
Місто проснулось з просоння,
дихає ясність вулиць,

золотяться, срібляться рами,
промінна радість вікон —
чи треба ще більше реклями,
як мудрий є людський закон?

М р і я

Чиста дівчина, біла хатина,
скибочка масла, разовий хліб,
сушене зілля, меду похмілля,
і книга віршів — золотий сніп.

Ясні ікони, тихі поклони,
ручник в мережці чару очий, —
світлі світанки, голубі фанки,
на солов'їних крилах ночий...

К о л о м и й к а

Гуде, гуде місто,
дрожать передмістя,
на червоній плахті
несуть благовістя.

Села поховались
за кущі в яруги,
гармати їх кличуть,
як зичні подруги.

Сонце як кіт вснуло
на порозі хати,
буде тяжко душу
тягнути за ґрати.

Хіба вийдем вчасно
у білій свитині,
щоб Христа звитати
на нашій гостині.

Мадонна

Мотто: Мадонно моя, пренепорочна Маріє,
оспівана в піснях... П. Тичина

Така стіна, де сонце грає
і сяйво миготить, —
мене Мадонна все витає
в ту світлу мить.

І так стає блаженно, мирно,
так повна благовість,
що ласка сходить непомірно,
де мій небесний гість.

Вся в синій плахті і вся чиста,
Мадонна зорить тут;
діва й матір, і невіста,
ідея — що без пут.

Чарівно, дивно усміхаєсь
у святости лиця
і світ увесь туди звертаєсь
до жерела — живця.

Стежками болю і терпіння
до матері ідем,
щоби зацитькати сумління,
за гратів і тюрем.

Вона напевно розуміє
всю нашу нужду, біль, —
наша Пречиста і Мадонна
із українських піль.

Вона нахрест зложила руки
в містичнім полусні,
як образ людської розпуки,
що гине у багні.

І вже не знаю, чи Мадонна
у мене в серці вся,
чи може це туга бездонна
і мрія чарівна.

Х м а р а

Хмара сіла і спочила
на верху гори,
сиві коси розпустила
на вітрі жури,
і заплакали потоки,
срібні сльози ллють,
лише цвіти всі обмилась,
встали і ростуть.

Налягла на душу хмара,
ковтун із думок —
ох, наука та суворя,
як смертельний крок.
Серце шарпає тривога,
рефлексій життя, —
каміниста ця дорога
в біль передчуття.

Смуток скапує кроваво
на долину сліз
за літами, що шуміли,
як зелений ліс
і поплили в даль звітрілу,
в мряці сподівань,
щоб нездійснене спіймати
хочби в тінь зітхань.

І несплакані хвилини,
і запеклий біль,
і невгодин переміни,
і любови цвіль, —
все, що струпом наростало,
кліщами впялось,
і ще мучить так нестерпно
той невидний хтось.

Не дає спокійно спати,
ні стрічати день,
але бажанням розплати
дує на вогень
і роздмухує жар-птицю,
фенікс з попелів,
всю у блисках громовицю
нестерпних жалів.

Вічна буря в людським серці,
в чуттю і в думках,
а ми прагнемо спокою,
хочби тільки в снах
і бодай піснями хочем
затишити жаль —
у невідому дорогу,
в неповторну даль.

Щ а с т я

Засумована берізка,
білокора краля,
мені сниться, голубиться
щастя із провалля.

Мое щастя у розпуці
скочило у кручу
і тепер я безустанку
свою душу мучу.

Летить птиця жалібниця,
скиглить над верхами,
мому щастю, моїй долі,
горе до безтями.

Приголублю мою долю
з синіми очима,
цеж ідея златокоса,
вічна і незрима.

В і н д а

Електрики денна ікона
чорна, залізна запона.

Симфонія спітнілої сталі
і очі, задивлені в далі.

Міцні, тверді шаравари
танцюють і скачуть без пари.

Регочуть намащені двері,
від франку аж до вечері.

Лямпочки поблідле око
проколює темінь жорстоко.

В млявій заграві лямпок
блищить відмірений крок.

Водійка стоїть остророжна,
мов серна несміла, трівожна.

А вінда термосить стіну,
посестру рідну, грізну.

Вітер пахучий із піль
забіг і утік ізвідгіль.

І вінда заскреготіла,
стала і — заніміла.

Х о м я к

Хомяк напушив щоку,
повний баклун — мішок.
Губи мляскають м'ягко,
мелють дрібний пісок.

Лисніє жир підбороддя
і коле ніс щітина,
очі як миші втікають
з клітки за шибку вікна.

Змерз капелюх верху чуба,
затрясся повний баняк,
скотився вбік поза вухо,
вмостився, присів і закляк.

С л и м а к

Я сховавсь у мушлю віри,
я — слимак, червак;
тільки й видно ріжки сірі,
який буде смак?

Небилина, животина,
лажу по траві;
стало дуже тісно, глітно,
на вогкій землі.

Вся голота в грязь болота
допче радість, чин —
а я радби ще прожити
у ласці хвилин.

Червакові при будові
незручно вертїть,
впаде камінь на готові
основи століть.

І роздавить, і розчавить
мушлю слимака,
щоб плила нестримно, вічно,
дійсности ріка.

Африканець

Збудився дещо вчасно
і знов заснув —
ранку тепла домоня
порухала з просоння,
а світ — забув.

Збудився — вколо ясно.
Світає день.
Зірвавсь на рівні ноги,
як олень в час тривоги,
і в даль... гень... гень...

Вклонились суходоли:
давно вже час!
Сідай за стіл із нами,
він аж дзвенить піснями —
це парастас.

Іронія

В зоологічному звіринці городі,
в цементованій печері, при вході,
орангутан обернувся плечима,
бо та спека вже невиносима.
Купа клаків, брудна і брунатна,
і не гляне, де культура делікатна.
Та мохната і плеската морда
вся є гордість, спритність і погорда,
до маленьких з'їдачів салати,
що не мають власної печери-хати.

У розкішнім станції вестибулі
вас стрічають дві прорізані цибулі
очодалів хитрих раси Хама,
де укрилась пристрасти нестяма.
Розкудовжене і розхрістане волосся,
мов помертвіле, стоптане колосся.
Бронзовата і лискуча шкіра,
як та маска: хитрість і зневіра.
Понависли товстогубі варги,
що випльовують погрози й скарги.

Оце наша культурна епоха,
що із джунглів виповзнула троха
й загорнула всю нашу планету,
мов в поклоні Духу — Параклету.
Назбирала хліба повніські комори,
розділила моря, осідлала гори.
Наводнала кровю, потом і сльозами,
кожду хвилю й роллю світової драми
і тепер шукає розвязки проблеми,
як назад вернути до печер системи.

Ескімоси

Дебела крига, отесана вітром —
на філях спянілих казяться мороз

і вихор батожить, пече і трівожить
безпереривним тим свистом погроз.

Гнівливе, темне, розпінене море
захлинулось в світлі полярних райдуг —
ні тюленя, фоки, ні птиці, ні риби,
лиш плюскіт медвежої лапи як друг.

Сердита крига надулась, скрегоче,
надиханий льодом шаліє бурун;
коб хвильку спочити, коб тільки загірїтьсь,
нашіптує смерти невтомний змагун.

Доба за добою минають як вічність.
Вже десять минуло рознузданих діб
і шкіра зчорніла, змарніла, зотліла,
присохла, запалась, як північний грїб.

А вітру байдуже, що пальці як пруди
посохлі звисають без руху, чуття,
що ноги волочуть зморожені стопи,
неначе пробиті на тернях кільця.

В таку передсмертну вирішну хвилину,
де людська мурашка напружить всю міць —
нараз залопоче вітраком надії
невідомий голос з далеких праниць.

І розум, і воля з'єднаються лунко
лучами надії на поміч живим,
і скинуть поживу, питво і драбинку
на ледоватий смертельний килим.

— — — — —

Ми ті ескімоси — пливемо на кризі,
хоч вихор безвіря казитьсь від літ,
та серце любови нам шле благовістя
і все ще рятує зморожений світ.

С п о ч и н о к

Над містом зацвили чисті,
на хмарах вогнисті квітки.
Від сонця мечі променисті,
з полум'я гострі свічки.
Той жар стікає із серця,
в комори до плит камяних,
і бухає жар з перехрестя
вулиць, запорошених, злих.

Родина іде в невідоме.
Їх двоє, дитина і пес.
У неї волосся червоне,
він лисий, отеса отес.
Дитина, бочілка в кабаті,
і пудель, округлий мішок,
що котить по теплій загаті
свій тихий, відміряний крок.

Це їхній недільний спочинок,
у соняшний, заспаний день.
Замість безділля, це вчинок
мязів, затерпліх легень.
Наостіж отворені груди,
най воздуху злива рясна
спливає в клітини зануди —
най грає у жилах весна!

П а р а д о к с

Українська церква, всі наші кути:
золоті ікони, купола, хрести.
Вікове, безсмертне, дрожить ще: Воньмім!
Мир всім!
Назустріч, як зваба зрадливих сирен:
Brethren.

Легіт ромашковий кадильних відправ
на леваді духа сонце розметав.
Лине слово ласки голубом з небес,
а дійсність на кулях від чужих протез;
заграва пожеж, і котиться грім —
воньмім!

М о в а

Мотто: О, мово рідна, скарбе мій! —

Сп. Черкасенко

Вкраїнська мова пишна, чудова,
в Канаді гине на смітнику —
матірне слово, око перлине,
ряхтить і сяє в чужім вінку.

Скарби народу, дух покоління,
продали нині на базарі —
гниє сумління, посліпли очі,
ми не орли вже, ми комарі.

Вкраїнська мова пишна, розкішна,
дій ожерелля, кадило мрій,
завжди для мене румянком пахне,
хоч кровю серця дροжить обрій.

Вкраїнська мово, княгине крале,
русалко співу, натхніння дум,
прийми від мене серце зівяле
і мій невтишний, смертельний сум!

К р а ш а н к а

Крашанка, весь світ,
ласка і привіт.
Мерехтять узори,
як карпатські гори,

жовті, чорні і червоні,
в синім небосклоні.
Срібне жерельце,
золоте перце.
Незбагнимість чуда,
містична посуда,
таїнство життя,
кровопролиття.

Крашанка, завіт
старовинних літ.
Крашанка панянка,
подоляночка.
Яблучко лице,
золоте винце.
Чиста, пишна і невинна,
вся пахуча, вся промінна,
взялася за боки,
та й за свої скоки,
скочила у рай:
серденько, витай!

Не буду

Я не буду рук цілувати,
ні покійно бити чолом —
вам не буде так легко зламати
мого духа невгнутий шолом.

Я не буду до вас примилятись,
ні похвал вам кадити фіміям,
перед стовбуром вашим хилятись
я не буду ніколи — я сам!

Це для мене мерзенна робота,
це негідна підлиза така —
най горить в моїм серці скорбота,
най самотність співає гірка!

Я не буду вам слати привітів,
ані дарів складати для вас.
ви від мене не дістанете квітів,
хоч гремить ваш каз'яонний указ.

Бо шапкувати перед тираном
це вдача підлизи раба,
ви можете жити обманом,
для мене жить — свобода!

Гаман казиться в безсилій люті
і ставить шибениці,
яж все невгнутий, навіть в покуті,
як мої предки борці.

Підшепти, зрада, спідлена змова,
все мають всюди кінець:
загибіль чести щирого слова —
цеж не будучність, мертвець!

Даремні злющі відьми і тирани,
їм не здолати снаги,
пусті їх погрози, пусті їх замани,
вони без значіння, ваги.

Для мене пісня: натхненне слово
і світлі очі вище голів —
моя пахуча і гостра мово,
вільна як вітер, чиста як кров!

Я не можу

Я не можу відречися себе,
я не можу забути догани,
хтось противний проти мене гребе,
я зів'яв від пекучої рани.

Кругом мене незмірна глибінь
і веселощів філії, як гори,
а я пю з перпою терпінь
і пониження ковтки покори.

І хоч сонце, щасливий юнак,
позолочує гребіні хмари,
в мене день, як коллючий їжак,
все пригадує відгомін кари.

Мене мучить за щастям жага
і тремтять за любовю хвилини,
але дійсність, як голка жала,
рівно скапує горя краплини.

Де іти, і куди, і за чим?
Всюди оцет одчаю й знемоги.
Я вже став і німим, і глухим,
на всіх перехрестях дороги.

Я прикляк на вибоях думок,
я голодний від переситу духа,
з мене сочиться бунту клубок,
еволюція віків, завірюха.

Я не можу відречися себе,
я не можу кривити душею,
що розбурхана повінь несе,
я поплину на пробій із нею...

Терпеливість

Як на тебе напосілись,
вражі сили з'єдинились,
щоб розбити, розгромити,
твою душу роздробити, —
не піддайся, а спасайся!
Терпеливість....

Крот вертить усе зпід споду,
таку має подлу вроду,
щоб підрити, підробити,
в ямі другого згубити, —
не дивуйся, не хвилюйся!
Проникливість....

Всі гієни в ніч виходять,
а тхорі лише смородять,
дикі пси у тічці виють,
а кукіль чорти лиш сіють, —
не жахайся, не піддайся!
Чеснотливість....

А свиня лиш їсть охлапи,
що скидають панські лапи,
у канал пливуть помії,
а пятна на кожній змиї, —
не хилися, а борися!
Гордість, смілість!

К о м и н

Комин роззявив пащеку
і дише чадом і димом,
горло засмолене в саджі
спливає хрипло чорнилом.

Десь там в долині є світло,
вогнистого сяйва світило, —
все променіє у щастю,
як на відправі кадило.

Від світла до саджі близько,
наче від серця до губи, —
клубиться з серця любови
ненависть, виплід недуги.

Звіди

Бодрість й здатливість
ідуть на звіди.
Пишні обіди
борби й побіди!
А справедливість?...

Радість і втіха
хвилин шукають,
перебирають,
чейже спізнають
безтямність лиха.

Мрії, турбота,
душі тривога.
Наша дорога,
пісня розлога,
китиця злата.

Дійсність і гойність,
і милостиня,
сердець княгиня,
духа святиня, —
сила й достойність.

Метрика

Мотто: От така то наша слава. — Т. Шевченко

Хто ми?
Що ми?
Звідки і чому?
З пороху?
З соломи?
Водяне ядро?
— — — — —

На переднівку історії
сарматські степи:

скити, анти і аляни,
і черкеси — роксоляни.
торки, бурунди, авари,
гуни, ковуї, хазари,
печеніги і половці,
мордва і татари,
деревяни і дуліби,
готи, лемки і гуцули,
українці —

 всякий крам
 із азійських брам.
Збились купно і змішались,
тут і там —
в спільнім крузі
божі друзі.

— — — — —
Хто ми?
Недоїли, не доспали,
зерно і вода —
а все таки не пропали:
вічність, свобода!

— — — — —
Стільки літ уже минуло,
стільки сонць уже поснуло
серед живлового лету
електронів і магнету!
Хоч ще вповні не дозріли,
ми таки пливем до ціли.
Сила духа власти
не сміє пропасти!

— — — — —
Вічні, непоборні —
білі, жовті, чорні,
прокляті, святі —
всі

 одно,
в однім Христі.

Суд

Мотто: Я покараю світ! — Пс. 13, 11

— — — — —
Розпалені первні розтопляться.
II Петр. 4, 10

Затовстіло людське серце
і годі писати,
повтікали слова-мрії
до чужої хати.

Все нас тягне в глиб до себе
бездонна криниця,
повна тайни і обітниць,
як чиста дівиця.

Все вергиться перед нами
присуд невмолимий,
невідкличний, як смерть сама,
дійсний, хоч незримий.

Зійде цар на білім коні
суд правди чинити
і зберуться з кінців світа
адамові діти.

Зашумлять стихії неба,
вибухнуть вогнями,
покотяться дрібні сльози,
гіркі до безтями.

Буде озеро вогненне,
друга смерть настане,
щоб повік терпіли люті
кати і тирани.

Так розкриють людські душі
всі скорби і болі,
не втаїться ніже титла
людської сваволі.

Лиш часок, одна хвилина:
оновлення духа!
Щоб вселенну відродити,
зродиться розпука.

У розпуці смерть і кара,
проклін і спасення —
і відродження любови,
наше вознесення.

Г о р щ и к

Мотто: І яке ти маєш право, черепино недобита?

Ів. Франко

Старий горщик вже розбитий,
ніхто не дротує —
ремесло пішло в непамять,
не лицює.

Срібна ложка, як порожна,
скоро почорніє —
справедливости хоч кришка
і ясніє.

Миска повна здирства й кривди,
проклята гостина —
таракочуть ножі й вилки,
буде зміна.

Глечик з слоневої кости
зацвів надовколо,
сонце глянуло з висока
і вкололо.

Скатерть чистої любови
із гуцульським гафтом —
нас покличуть до вечері
нагло, раптом.

Без тоастів, без промови,
німо, мовчаливо,
будуть люди подивляти
наше жниво.

Б а н д у р и

Грають бандури у моєму серці
про вічну правду і чисту любов,
розум скупався у музики світлі,
сяє покров.

Голосять струни і тріпоче думка:
чи все пропаде на долині сліз?
Де є спасення — навіщо тайна
вічних завіс?

Спори і свари, злоба й ненависть,
наче та сірка з'їдають життя.
Чи це спіраля розвою природи,
духа й буття?

Де є глузд всього, доцільність змислу,
яка є рація і чому це є?
Кажуть мудреці, царі і пророки:
так Бог дає!

Але нас гнобить уперта думка:
незадовільна відповідь ця!
І наше серце далі в розпуці,
аж до кінця.....

С а м о т а

Сонце впало у болото
і дрожить,
в мене серце проколото,
жах страхіть.

Ця самотности пустеля,
сірий пил,
ще осталася святиня
духа сил.

Зависть виїла зелене,
біла сіль,
і всю радість точить в мене
жура-міль.

Бить чолом ніяк негоден,
ні до ніг —
скалить зуби звір голоден,
що заліг.

О, напушена голото!
Як тут жить?
Сонце впало у болото
і тремтить.

Ж и т т я

Життя: кусок.
Лиш мрії сон,
надії стон,
злуди закон.

Життя: кивок,
Життя: часок,
заплутаний
клубок ниток.

В е с н я н е

Мотто: О мила, біла, сніжнокрила, ти
пролетіла... М. Рильський

Отворив уста,
повні груди взяв,
аж огнем сплило,
аж до нав устав:

Світлі небеса,
голубі світи.
поможіть мені
все перенести!
Побороти все,
поконати час,
що мені несе
щастя парастас.
А я радби жить,
вистівати дні,
феніксом кружать
у мені пісні.
Відживають літ
гомінкі діла,
аж знова ростуть
врубані крила.
Мерехтіє даль
і лоскоче синь,
мене кличе Граль
до своїх святинь.
Бо я був і є
борець і співець —
нехай вічно бе
творчости живець!

Масковий баль

Ми всі вийшли ззарання на цей баль світовий.
Маска дій лоскотить на веселім лиці,
але хтось так поплутав всі змагання оці,
що нестерпно марнуємо весь свій вік цілий.

Якимсь жартом глумливим повіває з глибин.
Час, як іграшка долі, вивертає судно —
замість линути в даль, ми падемо на дно
у нестерпнім жалю, у розпуці хвилин.

І тоді в нашім серці буря бунту й жалю.
Хочем стати на бій, визиваєм на прю.
Але доля мовчить, сумно глухне луна,
наших скарг, ані просьб, не приймає вона.
І безвольно тоді, без весла і стерна,
відпливаєм стрічать нашу вічну зорю.

Найгірше є

Найгірше є, найтяжче є
вмирати на самоті —
як то стебло, саме одно,
що гине на стерні,
подоптане, покинене
на сміх і свисти бур,
без співу птиць, без сині хмар,
без рокоту бандур.

Ніхто не стане обабіч
і не зронить сльози,
ні не примкне моїх повік,
роздертих від грози,
як в леді я конатиму —
лиш може Ти одна
прийдеш самотна так як я,
незрима, чарівна,
щоби любовю, як колись
огріти все єство,
відняти біль, стопити лід,
з'єднати нас в одно.

Зневіра

Стало похмуро на світі.
Клубиться горе столике.
Життя без вартости дике.
Кінець наближається в міті.

А ще недавно в столітті
ми бачили мрії великі,
надій окрилених крики
в сльозах і крові проліті.

Мрії розсипались в порох
і сонце кровю заплило.
Панує всевладно цар Молох.

Всі виднокруги затьмило.
Над нами стоглавий кат ворог
і серце нам спопелило.

В і р а

О, віро моя лебедина,
бурливе надморське життя —
смереко, що дивиться в небо,
як я!

Запінена ритміка філі
закочує сонця рукав
і все побереже в розпилі
заграв.

Аж до безтями нагріте
це ожерелля піску,
мева радаб іспити
жару.

О, море моє неосяжне,
музико срібних вод,
ти вірі моїй лебединій
ісход!

Старість

Що осталося з лиця?
Довгий ніс
в перекіс,
і очі, очодоли,
що впали, померкли, зхололи,
і перебиті тяжкі кроки,
і щоки,
ями і доли.....
Висохлі літа
і своя черга,
невідкличність,
істина свята:
вічність,
згадка,
сімдесятка....

Forza del destino

Стріла полине прямо до ціли
і не відклониться,
наші думки як град доспіли
і хто відмолиться?

Любов, ненависть, смертельна пімста
сплелися наче гад,
Наварро і Елеонора
зривають свій виноград.

Бурлива повинь все заливає
і хто поставить гать?
Так невмолима доля рішає,
де і коли нам ридать.

Дон Карльос світа, хоча ранений,
знова прийде на двобій,
щоби гуділи дальше шершені,
як зроїться щастя рій.

Але ми хочем від Бога мира
і утікаем у монастир,
хімерні наші любов і віра
підпалюють страсти костир.

І далі ллються потоки крові
з сльозами на перегін,
аж слів бракує для пісні-змови,
такий тяжкий є проклін.

Манон Леско

Motto: In amore non vivitur sine dolore.

Манон — розкішний, плохий метелик,
що висисає пахучий мід
і понад прірви, яри і яруги
летить і сідає на синій глід.

Разом із медом виссе отрую
і заки промінь ссушить стебло,
він сам зів'яне неждано, нагло
і впаде мертво в багнисте дно.

Любов й ненависть, зухвала зрада,
сторукий поліп людського зла
охопить радість в глітні обійми,
як та пекольна вічна смола.

Задавить щастя пахуче зілля
сіркою мести, страстю терпінь
і не допоможе навіть молитви
благальним зойком чистий амініь.

Дегріє спільно, боян любови,
загине в пущі — жертва: защо?
Чиж скаралуца чорної брови
аж так велике щастя добро?

Чи може тільки злуда хвилинна
бремених в горі рожевих слів?
Чомуж над нами хмарою висить
незрозумілий небесний гнів?

Бунтують совість такі питання,
дуже багато тих загадок,
хтось нас напутив зараз ззарання
на той шалений, убійчий крок.

І ми пробуем бодай піснями
втихомирити болі душі,
але даремно! Печуть вогнями
незаспокоєні думи юці.

Чому терпіння, віхи любови,
вказують часто фальшивий шлях?
Чом цю основну вимогу крові
хтось нам калічить вічно в сльозах?

Чи для любови лише гегенна,
щоб пропадати в горю терпінь?
Чого так сумно мовчить вселенна
і холод віє з неба склепінь?....

Г и м н

Все, що живе; все, що сильне,
вставай на бій зі злом!
Валіть катів більшовиків
за кров, за піт, за влом!

Женіть хамів з кремлівських стін
у безвість забуття!
Нехай росте, нехай цвіте
нове вільне життя!

Тоска

Дві посестри долі зустрілись, звитались,
на порозі щастя спинились, обнялись,
і розцілувались:
зрада й любов.
Одніська хвилина, сердець переміна,
і полилась кров.

Тоска і Скарпія, і Каварадоссі —
безсмертного Верді всесвітні символи,
нам совість скололи:
хочемо жить!
Ідеї і мрії в найвищій надії
з'єднались, щоб — вбить.

Отелььо

Отелььо, Яго? — ми всі однакі,
дикі у плоті, як вовкулаки,
заздрісні, горді,
в добрі і в морді,
неуступчиві, подлі, в німій погорді.

Хочемо жити, щоби любити.
Любимо палко, на це, щоб вбити.
У круговороті
духа і плоті,
в вічнім розстрою самі з собою,
роздерті серцем в земній турботі.

Любимо тіло, любимо гроші,
зміну розпусти, втіхи хороші.
Наша поправа?
Тіни заграва,
ненаситима і незмірима
похіть кривава.

Хто ми? Герої? — Радше демони,
що на колінах у Дездемони,
зависти повні,
скупі, голодні,
ненажерливі і пожадливі,
в гріхів безодні.

Дон Джіованні

Ганджа Андибер по цвинтарі бродить,
викликує духа на прою, —
лицар камінний чоло підводить:
руку подам і — ублю!

Хто як той трутень меди співає,
з чаші життя перепій,
тому розпуки море безкрає
готовить чорний водій.

Регіт сваволі і опяніння,
гашіш безтямних втіх,
затроють розум, честь і сумління
виваром пристрасти, в гріх.

В храмі любови продавець щастя,
викинув карту й програв;
долю дурити ніяк не вдасться,
хто це не знає — пропав.

Джіоконда

Інквізитор замотує сіти
і хижо таїться скорпіон,
але відвага каже тужити
за щастям — природи закон.

Хоч павутиння зашморгує волю
і отруя нитками пливе,
покірно родиться з болю
безсмертне щастя живе.

Хоч давлять культом особи
й кроваво спосочує дань,
це виплід їдкої утроби,
найнищих інстинктів навмань.

На очі весела прибулда
й чемність обдута оси,
внутрі зарази зануда,
пощерблене вістря коси.

Інквізитори шершені
ситі від завданих ран,
згинуть на соняшній жмені,
від Джіоконди приман.

К у а е с т е м о к

Паде залізний дощ,
дрожать зелені гори —
горить вогонь гармат,
ідуть конкістадори.
Лиш п'ятьсот їх іде,
Кортéз веде у бій — ¹⁾
азтеків пишнота
потоптана на гній.

Та хто на скелях зріс,
із чаші сонця пив,
той непокірний все
і все готов на зрив.

¹⁾ Фернандо Кортéз († 1547) на чолі п'ятьсот еспанців
здобув Мексико.

В кого лиш честь-життя,
а бій насущний хліб,
той не знесе ярма,
ні слинявих жаліб.

Падуть бійці як лист,
ніхто не йде в полон,
бо Мексико вільне
бо золотий ще трон.
Азтеки це орли,
король все на чолі,
як вмерти то разом
у почесній борбі.

Бачить Кортес, що зле —
залізо ані хлань
не поконають тих,
що свідомі завдань.
Голосить хитру лєсть
і обіцяє мир —
життя дарує всім,
лиш хто піддається з пір.

Та лєсть, як морська мла,
що вітер рознесе —
азтекам свобода
дороща понад все.
І ніч, і день в борбі,
замирєння нема —
пощєрблені мечі
тєне думка як оса.

Та в січі громовій,
в однім з гірських плаїв,
ранений впав в бою
король тих рицарів.
І каже так Кортєз:
Тєпер в моїх руках
твое життя! — Мирись!
Як ні, гинь на очах!

Куаестемок встав
зі словом, як та кров:
Ти все від мене взяв!
Вмирати? — Я готов!
Моя ось голова.
Бери свій меч — рубай!
Без чести жити — смерть.
Я гину за свій край!

До вітру

Ой, вітре, мій вітре, стрибожий внуче,
чому ти так зимний і дужий борець?
Чому не повієш, мене не опрієш,
як матір любовю мене не окриєш,
чому ти ворожий, байдужий мистець?

Чи треба строїти Аполльона арфу,
чи може у кузні Гефайста вогні?
О, Велесе рідний, щасливий, погідний,
який ти нам близький, хоч оком невидний,
чому ти став лютий і ворог мені?

За хмарою хмару сідлаєш і гониш,
а сонце ти вкинув в діравий мішок;
чому не пристанеш, всміхнешся, не глянеш,
і може гуляти вже раз перестанеш,
послухавби наших думок і гадок.

Ох, вітре, мій вітре, на широкій прерії,
розпинаєш поли, хапаєш кожух —
ті твої обійми, як чадучі війни,
що торощать чари і красу царівни —
ти пропащий, злющий, непокірний дух!

Завіщення

Коли надійде та година,
що вже приходить кінець,
мене прийме домовина
і хтось положить вінець.

Повіє сумом навколо,
люди засвітять свічки
і тихо скануть додолу
сльози на зимні плитки.

Дяки стануть в голос співати
прадавні наші жалі,
щоб лекше було лежати
в канадській сирій землі.

Тоді моя кривда повстане,
як местник, в заклятих ногах
і громом палючим нагряне
на фарисеїв страх-жах.

Вони понад міру впивались
кровю моїх талантів,
як пси між собою кусались
за охлапи моїх трудоднів.

Та псярня всюди голодна,
ненажерлива від кривд,
заїла, протиприродна,
як мряка пропавших злих зізд.

То кривда мого роду
буде їх смалити вогнем,
щоби не тішились з плоду
ніколи, ні в ночі, ні днем.

І кривда моя, удовиця,
там вдарить їх подлі серця,
щоб мститься, і мститься, і мститься,
без стриму і без кінця!

Доля

Мотто: Таку долю, най то громи тріснуть!
о. Маркіян Шашкевич

Моя доля, наче лук,
вигнулася у каблук.
Гнеться доля,
як сваволя,
в горні мук.

В дуплі долі аж кишить
від солодких пережить,
що вощина,
то хвилина
тих відкрить.

На осиці є кілок
для тих спогадів, гадок.
Та погроза,
то заноза,
смерти крок.

Моя доля, наче лук,
все поцілить з дужих рук.
Стане просто,
змірить гостро:
гинь, без мук!

Мій Псалом

Мотто: Берем щодня причастя Його Єства,
а Він нас вічно бє. Т. Курпіта

Ти сам посилаєш на мене спокусу!
Я не шукаю її.
Вона пожирає, висушує душу,
як трость на вогні.

Як Ти такий добрий і вічно ласкавий,
чому Ти це робиш що дня?
Чи ще Тобі мало терпіння і страсти,
чи так Тебе тішить борня?

Чи це є для Тебе утіха і жарти,
як я упаду в bagno?
Чи будеш сміятись з могого упадку,
як я полечу аж на дно?

Чи це є для Тебе притаена радість
знущатись над твором Твоїм,
що хоче так вірно для Тебе служити
усім розумінням своїм?

Ти дав мені душу і дав мені тіло,
з усіма правами життя —
чому докладаєш надмірне терпіння
на мою думку, знання?

Ти певно знаєш, і бачиш, і чуєш
усі потаємні думки —
чого Тобі треба від мого сумління,
чи це Твої пляни такі?

Ти добрий, ласкавий і все милосерний —
як так, то виясни зло!
Ізвідки береться і куди прямує,
кому є потрібне воно?

Ти є всемогучий і Ти всевідучий,
а я, як билина, стою —
чомуж попихаєш, і топчеш, і мучиш
всю людську мізерію мою?

Чи це Тобі славу і щастя приносить,
як пристрасть жагуча в мені
всі нерви і мрії палить і термосить
в палючим нестерпним вогні?

Таж Ти лиш для себе творив все і твориш,
лиш Ти кермуєш усім —
чиж наше терпіння і пристрасть шалена
не в Тобі існують юднім?

Чого Ти тільки ще хочеш від мене,
що я Тобі завинив?
Жадної зради не мав проти Тебе,
нічого не вкрав, не закрив.

Чи моя радість є сумом для Тебе,
а сум робить втіху Тобі?
Дрібку малесеньку мого здоровля
топиш для мене в журбі.

Я хочу жити, щоби творити —
життя для мене краса.
Чому відбираєш від мене надію,
лишиться гореч сама?!

Так мало є щастя, життя і розваги —
Ти всім цідиш комарі,
але для Тебе то навіть верблюди
лізуть крізь голку в ярмі.

Ти накладаєш на нас лиш бордюги,
я вгнувся неначе каблук,
а Ти із висока рахуєш поклони,
як ненасичений крук.

Нас вчиш подяки і нас вчиш покори,
щоби здійснити любов —
а перед нами труднощів гори,
курява диму і кров.

О, ні! Я не хочу Тебе ще разити,
я ще ниток не пірвав!
Хоч по мого життя цім килимі
Ти тільки згорда доплав.

Чим то скінчиться? Каліцтвом, смертю?
Ти певно знаєш тепер.
Без милосердя виллеш на мене
смолу пекольних ведер.

А я не стану там скавуліти,
перед порогом тих кар —
як треба буде аж так терпіти,
я випю той Твій пугар.

Все через Тебе і все є у Тобі,
а Ти є у всім і на все —
Ти виповняєш серця і утроби,
і страстне вподобання це.

Ти цілість й повність, незвершена, вічна,
що понад все і у всім —
чому ж уяви ідея химерна
нас ділить у лоні Твоїм?

Де гріх і де святість? Таж Ти неподільний!
Чи не уява сама
у нашім серці і нами лиш творить
ментальних див видива?

Ти месть є і кара, Ти надгорода,
Ти неспожитість понять —
когож просити і кого сварити,
кого проклинати а кого благать?

Хто є любовю а хто є ненависть?
В кім миролюбність, а в кім є війна?
Хібаж над нами не висить всевічно
одна невблаганна Твоя лиш рука?

А може скажеш рішучо й жорстоко:
Мовчи ти людське щеня!
З тебе говорить бундюча гордість,
а не нерозгадність знання.

Ти хочеш знати, вміти збагнути
змисл мого духа й творінь?
Ти — черепина і скаралуща,
мояго подиху тінь?

Вистане тільки одна хвилина
і я відверну лице,
а ти — пропаща вже животина,
зникнеш умить, раз на все!

— — — — —
Хто більше гордий, хто більш жорстокий?
Хто грає скриту гру?
То тільки знаю: загадку жизни
не розгадаю і вмру.

— — — — —
Теза від тези і знов антитеза,
збіглись, зілялись в стосі доріг —
одна є тільки вічна синтеза
духа і тіла, всього і всіх.

Цілість і єдність, і совершенність
нашої думки, понять та ідей —
на тлі гармонії планет і сонця,
у незбагнимім русі річий.

Ч о м у ?

Сонце на воздух впало,
обняло й розцілювало
вітри жары.
Воздух розплескав філю
й вплив камінчик,
мізинчик,
рінь,
корінь створінь.
Та рінь кругла, гладка і лискуча,

де вирить круча кипуча,
перевертає, вивершує дно,
плідне м'яке багно,
перелиття
життя,
вогняне звено —
звідки?
Чому?

— — — — —

Я живу,
помру,
де первопочин дій?
Хто він, чи що це?
Відвічно тече, клекоче,
глибин, вершин устрій.
Звідки узявся?
Чи сам почався?
Чому, чому?.....
І хто кому
дав власть і змісл буття?
Останну ціль, кінець кінців,
простору, днів, віків —
Матерія?
Дух?
Чи суміш двох
сполук обох
в магнетний пух?
Гармонії круг?
Де перший крок
ідей, думок?
Все через змісли до нас пливе
живе.
Без току зміслів,
все мертве.
Де звязь тих злук,
точки сполук?
Хто їх причина,
хто веде
в мертвім живе,

в живім мертве —
хто це ділає і чому?
Кому —
це треба і нащо?
В зерні піску добро і зло,
в теплі життя, у леді смерть,
на чім стоїть планетна твердь?
Мільйони сонць, комет, планет,
куди їх лет?
Коли почався й де кінець?
Де ціль?
Ніщо — нівець?
Де змісл могого “Я”?
Нащо весь труд життя?
Чому терпіння чаша вщерть
зливає кровю нашу смерть?
А що потім?
Благословення, чи проклін?
І в кім,
через кого
добро і зло?
Куди, чому встаю що дня?
Мое знання?
Жало всіх мук
за серця стук.
Чому знова, ще раз,
новий приказ
й дух тягне тіло на поріг,
там де границя: святість — гріх.
Й на роздорожі тих питань
я сів у намулі вагань.
Я став як струп від болю дум,
позорищем я став на людський глум.
Я — Йов, що втратив все майно
і вже не вернеться воно,
а Мефістофель зпоза пліч
кидає сумніви до віч.
Що тут робить? Я сам один,
чи вже буде душі загин?

— — — — —
О, ні! О, Господи прости!
Дуже тяжкі твої хрести
і як я впав, то піднеси —
мене з мертвих ще воскреси,
і вливай надію, ласку дай
прийти, дійти до Тебе в рай!
У зрозумінню всього й все,
себе

й
Тебе.....

М а т і р

Ти мене зродила,
привела на світ —
який може бути
інший заповіт?

Ти була могутча,
з любови творця —
невгнута, незборна,
без міри, кінця.

Без тебе ніколи
не бувби я був —
нічого не знавби,
не бачив, не чув.

Ти жерелом життя
останеш на все,
у соняшній пісні
почало дзвінке.

Родюча, родима,
праобраз буття —
відвічна, незрима
єдність і злиття.

К о л и б

Мотто: Будьте отже совершенними,
як і Отець ваш небесний є совершенним.
Мат. 5, 48

Колиб годен вповні забути
все пережите давно —
зірвати, стерти, знищити ціло
споминів дряхле рядно,
щоби не тямить більше ніколи
колючих тих пережить —
який прекрасний, новий, чудовий,
моглиб ми світ сотворить!

Та ба, дарма, бажати всує,
це тільки дим заман —
сувора дійсність нас бє, мордує,
валить в нас думки таран

і ми, хоч страшно хочем втікати
за діялектики пряжу заслон,
то дух всетворчий, неіслідимий,
диктує твердий закон.

Через матерію до нас говорить
відвічне Слово — Дух,
первопричина ціль всьому творить,
вічної мудрости друг.

Ми лиш пилина невідхилима,
у злеті вічності мить,
і наша ціль, ще нездійснима,
здійсниться, щоб вічно жить!

Ми користаєм з тої матерії
електромагнетних сил,
щоби уяву знов запліднити
мріями поступу жил.

Нам все ввижаються чудесні дії
могучости душ і умів,
в красі безмежній, на струнах мрії,
наш недоспіваний спів.

Здійснім ту пісню, той гимн могутний
наших безспірних бажань,
щоб Дух всевладний, всюдиприсутний,
вмістився в людську ткань!

В і д р о д ж е н н я

Накінець
прийде жнець,
вогняна коса.
Заніміє,
зледовіє
на віях роса.

Застеле,
замете
сталева мітла.
Ні окрух,
тільки пух
залишить вона.

Все у всім,
в Нім Однім
найде змісл і зміст —
перший крок,
початок,
родження і ріст.

Г л ь о б

На містичнім гльобі духа
заверуха.

Пропадають суходоли
в яр крамоли.

Із безвіря є тройзілля
божевілля.

Хто ще вірить в світ ідеї,
жій для неї!

Я даю вам цвіт надії,
мудрість мрії.

Хочби ухам глухим,
до німої гори,
говори!

Ів. Франко

Dixi et salvavi animam meam

Хто боровся скутий тьмою,
тому сонце мрія мрій.

О. Турянський

З М І С Т

	Стр.
I. Проза	3
Ода	5
Одність	6
Слово	6
Вечір	7
Ніч	7
Досвіт	8
Пісня	8
Поезія	9
Три царівни	9
Яблуко	10
Місяць	11
Стрітєння	11
Кивот	12
Престіл	12
Піст	13
Весна	13
Дикі гуси	14
Холмщина	14
Проповідь	15
Воздвиження	15
Неділя	16
Ялинка	17
Сонце	17
Ранок	17
Суслик	17
Черваки	18
Зуби	18
Шапочка	19
Дошка	19
Гіпопотам	20
Шакаль	20
Хмари	20
Осінь	21
Настрій	22

Галюцинація	22
Літак	23
Склад	24
Клин	25
Страта	25
Годинник	25
II. Проза	27
Заспів	29
Місто	29
Бегемоти	30
Пси	30
Дим	31
Мрія	32
Коломийка	32
Мадонна	33
Хмара	34
Щастя	36
Вінда	36
Хомяк	37
Слимак	37
Африканець	38
Іронія	39
Ескімоси	39
Спочинок	41
Парадокс	41
Мова	42
Крашанка	42
Не буду	43
Я не можу	44
Терпеливість	45
Комин	46
Звіди	47
Метрика	47
Суд	49
Горщик	50
Бандури	51
Самота	51
Життя	52
Весняне	52

Масковий балъ	53
Найгірше є	54
Зневіра	54
Віра	55
Старість	56
Forza del destino	56
Манон Леско	57
Гимн	58
Тоска	59
Отелльо	59
Дон Джіованні	60
Джіоконда	60
Куаестемок	61
До вітру	63
Завіщання	63
Доля	65
Мій Псалом	65
Чому?	69
Матір	72
Колиб	73
Відродження	74
Гльоб	75

ТОГО САМОГО АВТОРА ВИЙШЛИ:

1. **Метеори**, поезії — Львів 1924
2. **Воскресення**, пісні зриву — Жовква 1927
3. **Пророки**, біблійні оповідання —
Жовква 1927
4. **Фанфари**, поеми — Шикаго 1931
5. **Начерк українського письменства**, —
Вінніпег 1948
6. **Канадійська Рапсодія**, поезія і проза —
Вінніпег 1959
7. **Рефлексії**, поезії — Вінніпег 1965
8. **Жерела**, поезії — Вінніпег 1966
9. **Поеми**, — Вінніпег 1967
10. **Митрополит Рутський**, монографія
Торонто 1967
11. **Сотворення**, поезії — Вінніпег 1968

60418

245

\$500

